

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кредитно-економічний факультет

(повна назва факультету)

Кафедра банківської справи

(повна назва кафедри)

Допустити до захисту

Завідувач кафедри _____

(підпис)

д.е.н., проф. Кузнєцова Л.В.

(прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 20__ року

Дипломна робота

магістр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми

УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

Виконав: студент VI курсу, групи 62
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Переверзєв Василь Олегович

(прізвище та ініціали)

Керівник к.е.н., доцент Жердецька Л.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2018 року

АНОТАЦІЯ

Предметом дослідження виступають теоретико-методологічні засади управління продуктивністю банківського бізнесу.

Об'єктом дослідження виступають процеси оцінки й управління продуктивністю банківського бізнесу.

Мета дипломної роботи полягає в обґрунтуванні шляхів підвищення продуктивності банківського бізнесу в Україні.

Завданнями роботи є визначити сутність поняття «продуктивність банківського бізнесу» та її відмінності від ефективності; охарактеризувати науково-методичні засади оцінки продуктивності банківського бізнесу; провести аналіз витрат та доходів банківських установ як чинника продуктивності; надати узагальнюючу оцінку продуктивності діяльності банків за показниками доходів та витрат; розробити методичні засади оцінки чинників, що впливають на продуктивність банків України; обґрунтувати напрями підвищення продуктивності досліджуваних банків.

За результатами дослідження сформульовані висновки щодо покращання процесів управління продуктивністю банківського бізнесу в Україні.

Одержані результати моделювання чинників продуктивності банківського бізнесу та декомпозиційний аналіз банківських доходів та витрат дозволяють обґрунтувати рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності банків .

Рік виконання дипломної роботи – 2017.

Рік захисту роботи – 2018.

Ключові слова: банк, банківський бізнес, продуктивність банківського бізнесу, підходи до вимірювання продуктивності (посередницький підхід, підхід на основі доданої вартості або виробничий підхід, підхід на основі витрат користувачів), доходи та витрати банків.

Дипломна робота містить 76 сторінок, 14 таблиць, 8 рисунків, список літератури із 58-и найменувань, 1-го додатку на 3-ох сторінках.

SUMMARY

The subject of the study is theoretical and methodological principles of the productivity management of banking business.

The object of research is the processes of assessment and management of the productivity of the banking business.

The purpose of the thesis is to justify ways to increase the productivity of banking business in Ukraine.

The tasks of the work are to determine the essence of the concept of "productivity of the banking business" and its differences from efficiency; to characterize the scientific and methodological principles of assessing the productivity of the banking business; carry out an analysis of the costs and revenues of banking institutions as a productivity factors; provide a general assessment of the performance of banks in terms of income and expenditure; to develop methodological principles for assessing the factors influencing the productivity of Ukrainian banks; to substantiate the directions of productivity increase of investigated banks.

The results of the study allowed us to formulate conclusions concerning improving the processes of managing the productivity of banking business in Ukraine.

The obtained results of modeling the factors of productivity of the banking business and the decomposition analysis of bank income and expenses allowed us to justify recommendations for improving the efficiency of banks.

Year of completion of the thesis - 2017.

Year of defending of the thesis - 2018.

Keywords: bank, banking business, banking business productivity, approaches to measuring productivity (mediation approach, value-based approach or production approach, customer-cost approach), income and expenses of banks.

The thesis contains 76 pages, 14 tables, 8 drawings, a list of literature of 58 titles, the 1st application on 3 pages.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ Й ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ	10
1.1. Сутність понять «продуктивність», «ефективність» та «рентабельність» банківського бізнесу	10
1.2. Науково-методичні засади оцінки продуктивності банківського бізнесу	20
Висновки до Розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. ДЕКОМПОЗИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	31
2.1. Чинники банківської продуктивності в Україні: часовий та просторовий аспекти.....	31
2.2. Оцінка витрат банків як чинник продуктивності	37
2.3. Аналіз доходів банків як джерела зростання продуктивності	48
Висновки до Розділу 2	57
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	59
3.1. Розробка методичних засад моделювання чинників, що впливають на продуктивність банків України	59
3.2. Обґрунтування напрямів підвищення продуктивності діяльності досліджуваних банків	66
Висновки до Розділу 3	74
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Актуальність роботи. Новітні тенденції розвитку банківництва обумовлені необхідністю подолання негативного впливу глобалізації на світові фінансові ринки та потребують впровадження нових підходів до управління діяльністю банків на макро- та мікрорівнях. Руйнівні наслідки впливу світової фінансової кризи на умови функціонування вітчизняних банків ускладнюються нестабільністю внутрішнього політичного та економічного середовища. Це потребує від банків України використання таких методів управління, які б відповідали вимогам фінансової глобалізації, інформаційного суспільства та викликам сучасності. Вагомою складовою створення ефективного механізму фінансового менеджменту банку є побудова науково обґрунтованої системи оцінки продуктивності банківського бізнесу.

Оцінка продуктивності банківської діяльності є одним з найважливіших пріоритетів банківської діяльності. Саме від того, як продуктивно працює окремий банк, залежить продуктивність роботи банківської системи в цілому. Для підвищення продуктивності банківської діяльності в першу чергу потрібно правильно її оцінити. Але в даний час ще не всі питання фінансового менеджменту в банку опрацьовані вітчизняними авторами досить глибоко, що обумовлено специфікою діяльності комерційного банку як єдиного економічного суб'єкта, системно керуючого всіма функціями грошей.

Розвиток банківського бізнесу залежить від подальшого зростання продуктивності, що належить до основних факторів забезпечення конкурентоспроможності банків і свідчить про прогресивний процес його розвитку. Для банків створення необхідних передумов зростання продуктивності як основного джерела ефективного економічного розвитку набуває в умовах жорсткої конкуренції першочергового значення.

Таким чином, дослідження оцінки продуктивності діяльності банку є актуальним і практично значимим.

Метою дипломної роботи є обґрунтування шляхів підвищення продуктивності банківського бізнесу в Україні.

Досягнення поставленої мети потребує вирішення в дослідженні наступних завдань:

- визначити сутність поняття «продуктивність банківського бізнесу» та її відмінності від ефективності;
- охарактеризувати науково-методичні засади оцінки продуктивності банківського бізнесу;
- провести аналіз витрат та доходів банківських установ як чинника продуктивності;
- надати узагальнюючу оцінку продуктивності діяльності банків за показниками доходів та витрат;
- розробити методичні засади оцінки чинників, що впливають на продуктивність банків України;
- обґрунтувати напрями підвищення продуктивності досліджуваних банків.

Об'єкт дослідження – це процеси оцінки й управління продуктивністю банківського бізнесу.

Предмет дослідження – це теоретико-методологічні засади управління продуктивністю банківського бізнесу.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження склали загальнологічні, теоретичні та емпіричні методи пізнання: аналіз і синтез, абстрагування, узагальнення, індукція (обґрунтування теоретичних основ ефективності, прибутковості та продуктивності банківського бізнесу); алгоритмізація (розробка методичних рекомендацій щодо покращання процесів управління продуктивністю банківського бізнесу в Україні); статистичні методи (оцінка чинників продуктивності банківського бізнесу в Україні).

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України і Національного банку України, що регулюють

банківську діяльність, монографії, наукові статті та інші праці вітчизняних і зарубіжних авторів, присвячені вирішенню проблем управління продуктивністю банківського бізнесу, дані Держкомстату України, дані Національного банку України. Для безпосереднього аналізу результатів функціонування банків використано дані офіційних періодичних видань Національного банку України та офіційного сайту Національного банку України, оперативні дані банків.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в наступному:

Набули подальшого розвитку науково-методичні підходи до декомпозиційного аналізу банківських доходів та витрат – запропоновані факторні моделі дозволяють деталізувати результати аналізу оцінки доходів та витрат банків як складових продуктивності.

Практичну цінність одержаних результатів, полягає в тому, що результати моделювання чинників продуктивності банківського бізнесу та декомпозиційний аналіз банківських доходів та витрат дозволяють обґрунтувати рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності банків.

Особистий внесок здобувача. Магістерська дипломна робота є самостійно виконаним дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Структура та обсяг магістерської дипломної роботи. Дипломна робота містить 76 сторінок, 14 таблиць, 8 рисунків, список літератури із 58-и найменувань, 1-го додатку на 3-ох сторінках.

ВИСНОВКИ

У літературі існує три альтернативних підходи до вимірювання випуску банку на основі класичної мікроекономічної теорії: виробничий підхід, посередницький підхід та підхід на основі витрат користувачів.

Виробничий підхід базується на тезі, що банки виробляють кілька категорій позик та депозитів, використовуючи працю та капітал як ресурси. "Випуск повинен вимірюватися з точки зору того, що банки роблять це, що призведе до виникнення операційних витрат". Проте критики цього підходу стверджують, що критерій витрат не дозволяє відрізнити фінансові витрати від фінансових результатів. Також цей підхід не послідовно застосовується або до обсягів (кількість облікових записів або транзакцій) або термінів вартості. Найчастіше використовуються дані у вартісному вираженні, оскільки вони є більш доступними. Посередницький підхід підкреслює відповідну роль банків, тобто той факт, що вони залучають депозити та позиковий капітал, які вони конвертують у позики та інші активи. Значення кредитів використовується для вимірювання випуску продукції, тоді як депозити разом із трудовими ресурсами включаються до витрат. Особливе значення має питання про те, чи є депозити випуском (виробничий підхід) або витратами (підхід посередництва), що складає основну відмінність між цими двома підходами. Депозити можуть бути кваліфіковані як випуск, оскільки вони пов'язані з наданням низки послуг, не пов'язаних безпосередньо з оплатою, таких як, послуги з зберігання та оплати (безкоштовні чекові книжки, використання банкоматів тощо), які клієнти отримують в обмін на свої вклади. З іншого боку, депозити можуть кваліфікуватися як витрати (вхідні дані), оскільки кошти, які банки залучають через депозити, використовуються для "виробництва" позик та інших банківських активів. Підхід на основі витрат користувачів вирішує практичні аспекти проблеми, спираючись на споживчу вартість грошей, щоб визначити, чи є актив або зобов'язання банку вхідним або вихідним. Для активу банку вартість користувача визначається як різниця

між базовою ставкою (що представляє альтернативну вартість банку) та процентною ставкою (ставкою прибутковості), пов'язаною з володінням цим активом. Для банківських зобов'язань вартість грошових коштів користувача визначається як різниця між процентною ставкою, пов'язаною з цим зобов'язанням, та базовою ставкою. В обох випадках, якщо вартість грошей користувача є позитивною (негативною), то відповідний актив або зобов'язання розглядається як витрати (випуск).

На нашу думку, найбільш раціональним для оцінки продуктивності банківської діяльності є підхід на основі витрат користувачів. З огляду цього підходу пропонуємо обсяг банківського випуску визначати як валові доходи банків, а витрати – як загальну суму витрат.

У дослідженні проаналізовано продуктивність банківського сектору економіки України як співвідношення валових доходів й витрат. Установлено, що в посткризовий період продуктивність банківського сектору була від'ємною із частковим відновленням позитивної динаміки в 2011-2013 рр., проте посилення економіко-політичної нестабільності зумовлює нестабільну та здебільшого негативну динаміку показника. Визначено, що в умовах, коли рівень інфляції перевищує 20%, банківська продуктивність набуває від'ємного значення. Також забезпечення позитивної продуктивності майже неможливе при зменшенні промислового виробництва. Таким чином, основною передумовою відновлення позитивної продуктивності діяльності банків України є забезпечення сталого економічного розвитку та помірної інфляція.

Стосовно мікроекономічних детермінант банківської продуктивності варто зазначити наступне: ефективне управління проблемною заборгованістю та пошук джерел диверсифікації доходів забезпечить відновлення беззбиткової діяльності українських банків.

Результати проведеного дослідження свідчать, що основною причиною зростання витрат в 2016 році були процентні витрати та витрати на формування резервів. Водночас протягом 3-ох кварталів 2017 року банки

намагалися оптимізувати свої витрати, маючи на меті підвищення рівня своєї продуктивності.

Основними джерелами скорочення витрат (відповідно – підвищення продуктивності) для більшості банків України стали: скорочення вартості залучення ресурсів, зменшення витрат на формування резервів (покращання якості кредитних портфелів) та скорочення кількості персоналу.

Основним чинником зростання банківських доходів, а відтак і продуктивності в 2017 році стало зростання інвестиційного портфеля. Однак цей чинник є екстенсивним, оскільки динаміка віддачі інвестицій негативно вплинула на розмір фінансових результатів банків.

Іншим позитивним чинником щодо динаміки доходів банків стало зростання кредитного портфеля, проте зменшення ставок чинило негативний вплив на продуктивність. Однак цей негативний вплив є меншим порівняно із віддачою інвестицій.

Крім того, необхідно відзначити позитивний вплив дохідності банківських послуг – найбільш активно це джерело зростання продуктивності використовує ПАТ «Приватбанк».

Також позитивним чинником покращання продуктивності банків України є відновлення позитивної динаміки кількості клієнтів.

За результатами моделювання можна зробити наступні висновки.

Найвагоміший вплив на рівень дохідності активів здійснює розвиток економіки – за умови зростання ВВП ставки за кредитами будуть знижуватися.

Необхідність збереження реальних ставок на позитивному рівні також зумовлює значний вплив рівня інфляції на дохідність активів – чим більша інфляції, тим вищими будуть ставки.

Сальдо платіжного балансу незначно впливає на рівень дохідності активів – наявність від'ємного сальдо платіжного балансу України також означає нестабільну економічну ситуацію, що не сприятиме скороченню ставок.

Рівень ставок за кредитами, а відповідно й дохідність активів, також залежать від вартості залучення депозитних ресурсів. Проте, ураховуючи взаємозалежність рівня ставок за кредитами та депозитами, цей чинник виключено із 2-ої моделі.

Чим активніше банк кредитує, тим нижча ставка. Це можна пояснити наступним – проведення банками найбільш агресивної кредитної політики, спричинило підвищення ризику портфелів і тому – отримання нижчого рівня процентного доходу.

У кризовий період зниження доходів від надання кредитів банки почали активно запроваджувати надання послуг некредитного характеру, тому зростання рівня непроцентних доходів пов'язане зі скороченням процентних ставок.

Вартість ресурсів та непроцентні витрати є складовими обґрунтованої ціни кредитних продуктів банків, отже, відповідно їх збільшення спричиняє дохідності активів.

Основною передумовою зростання продуктивності банківського бізнесу в Україні є забезпечення позитивної динаміки ВВП, відсутність знецінення національної грошової одиниці та рівень інфляції не вище 20%.

Загальні рекомендації для більшості банків системи можна сформулювати наступним чином: збільшення обсягів активних операцій (кредитних та інвестиційних) з прийнятним рівнем ризику, оптимізація дохідності інвестиційних портфелів, пошук нових клієнтів з метою нарощування комісійних доходів (можливе незначне підвищення цін).

Для АТ «Райффайзен Банк Аваль» можна рекомендувати передусім сконцентрувати на комісійному та торговельному доходах.

Для ПАТ КБ «Приватбанк» пріоритетним завданням є робота із проблемною заборгованістю та скорочення обсягів резервів за кредитним операціями. Крім того, варто докласти зусиль для утримання позицій на ринку банківських послуг некредитного характеру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз банківської діяльності : підручник [Електронний ресурс] / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2004. – 599 с. – Режим доступу : <http://studentbooks.com.ua/content/view/304/54/>.
2. Аванесова Н. Е. Основні підходи до визначення категорії ефективності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2008dec/6_avanesova.htm.
3. Бізнес-словник: економіка, фінанси, банки, інвестиції, кредити : англо-укр. ; понад 12 500 термінів / [уклад. С. Я. Єрмоленко, В. І.Єрмоленко]. – К. : Школа, 2002. – 720 с.
4. Герасименко С. С. Статистика : Підручник [Електронний ресурс] / за наук. ред. д-ра екон. наук С. С. Герасименка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000. – 467 с. – Режим доступу : <http://lection.com.ua/statistics/stat/otsinkiefektivnosti-bankivskoyi-diyalnosti-statistika>.
5. Дехтяр Н. А. Ефективність фінансів державного сектору економіки: сутність, значення та фактори формування / Н. А. Дехтяр, І. М. Боярко, О. В. Дейнека // Інноваційна економіка. – 2011. – № 1. – С. 194–201.
6. Кириченко О. Банківський менеджмент : навчальний посібник / О. Кириченко, І. Гиленко, А. Ятченко. – К. : Основи, 1999. – 671 с.
7. Коваль В. М. Грошові потоки в механізмі функціонування комерційного банку / В. М. Коваль // Вісник Української академії банківської справи. – 2000. – № 1 (8). – С. 48–50.
8. Ковшова М.В., Куцеба С.М. Управління прибутком і доходами банку // Фінансова життя. 2015. № 1. С. 55-58.
9. Офіційний сайт Національного Банку України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

10. Офіційний сайт АТ «Райффайзен Банк Аваль». – Режим доступу: https://www.aval.ua/about/bank_reports/
11. Офіційний сайт Приватбанку. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/ru/about/finansovaja-otchetnost/>
12. Родионов А. С. Оценка эффективности деятельности банка. Методики, техно- логии, инструменты [Электронный ресурс] / А. С. Родионов. – Режим доступа : <http://crm-portal.ru/ru-22/crm-v-otraslyah/crm-v-bankah/otsenka-effektivnostideyatelnosti-banka-metodiki-tehnologii-instrumentyi.html>. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України 288
13. Сметанюк О. А. Етимологія категорії “ефективність управління організацією” / О. А. Сметанюк, О. П. Созівець // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 8(98). – С. 136–140.
14. Солодкая М. С. Надежность, эффективность, качество систем управления [Электронный ресурс] / М. С. Солодкая. – Режим доступа : <http://credonew.ru/content/view/149/24>.
15. Рибалка О. О. Удосконалення сутності поняття “ефективність банківського бі- знесу” [Електронний ресурс] / О. О. Рибалка. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/6716/1/Rybalka%201.pdf>.
16. Шипович Ю. В. Актуальні питання оцінки ефективності прокурорського на- гляду за додержанням і застосуванням законів про охорону довкілля [Електронний ресурс] / Ю. В. Шипович. – Режим доступу : <http://www.law-property.in.ua/articles/41-current-issues-evaluation-of-supervision-of-the-observance-and-applicationof-laws-on-environmental-protection.html>.
17. Dictionary of banking and finance. Third edition [originally published by Peter Collin]. – 1991. – 400 p.
18. Mouzas S. Efficiency versus Effectiveness [Електронний ресурс] / S. Mouzas. – Режим доступу : <http://www.impgroup.org/uploads/papers/4729.pdf>

19. Хайлук С.О. Аналіз зміни продуктивності діяльності вітчизняних банків./ С.О. Хайлук// Банківська справа – Київ: Вид-во «Знання», 2011. – №2 – С. 3-11
20. Bauer P.W., A.N. Berger, G.D. Ferrier, D.B. Humphrey. Consistency Conditions for Regulatory Analysis of Financial Institutions: A Comparison of Frontier Efficiency Methods // Journal of Economics and Business, 1998. – v2. – pp. 85-114.
21. Beccalli E., B. Casu, C. Girardone. Efficiency and Stock Performance in European Banking // Journal of Business Finance & Accounting, 2006. – v1/2. – pp. 245-262.
22. Welch P. Measuring efficiency in the finance factory: time for a rethink // Journal of Financial Transformation, 2006. – v2. – pp. 51-60.
23. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: Монографія /.– Вид. 2-ге без змін.– К.: КНЕУ, 2006.– 292 с.
24. Маслова Н. О. Підвищення ефективності маркетингових комунікацій комерційного банку: канд. екон. наук: 08.06.01 / Київський національний торговельно- економічний ун-т. - К., 2005. – 27 с.
25. Козоріз М. А. Основні напрями підвищення рівня капіталізації і ліквідності банківських установ / М. А. Козоріз, І. М. Лис // Регіональна економіка № 2, 2009 -95-102 с.
26. Масленченков Ю.С. Экономика банка. Разработка по управлению финансовой деятельностью банка. / Ю.С. Масленченков , А.П Дубанков. – М.: Издательская группа «БЦД пресс», 2002 г. – 168с.
27. Островська Н.С. Контролінг ризиків у банку як метод формування банківського менеджменту / Островська Н.С // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки- 2014.Вип.27. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvbdfa_2014_27_11.pdf

28. Стефаник І.Б. Поняття, сутність і причини виникнення контролінгу // *Фінанси України*. – 2005. – №2. – С.146-153.
29. Шульга Н.П. Інструменти та методи банківського контролінгу/ Шульга Н.П // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка*, Вип.60-61, 2002- 87-89 с.
30. Баландин Б. М. Информационно-аналитическое обеспечение управления активами и пассивами банка / Б. М. Баландин // *Деньги и кредит*, №10, 2002 - 40–42 с.
31. Шульга Н.П. Контролінг як сервісна підтримка управління банком / Шульга Н.П. // *Торгівля і ринок України: Збірник наукових праць з проблем торгівлі і громадського харчування Донецького державного університету економіки і торгівлі*, Випуск 19. – Т.2 – Донецьк: ДонДУЕТ, 2005- 134-141 с.
32. Попов В. А. Моделирование бизнес-процесса управления финансовыми ресурсами банковского учреждения // *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. – 2014. – №. 4. – С. 163–169.
33. Рубцова О. О., Рудянова Т. Н. Управление ресурсами банковского учреждения путем оптимизации структуры баланса // *Бизнес информ.* – 2014. – №. 5.
34. Федосова Г. Бюджетирование как процесс планирования движения ресурсов / Г. Федосова // *Финансовая консультация*. – 2010. – № 5. – С. 20-31
35. Смачило В. В. Особливості бюджетування на основі виділення центрів обліку та відповідальності / В. В. Смачило // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 4 (34). – С. 148-154.
36. Давидович, І. Є. Контролінг: Навчальний посібник / І. Є. Давидович. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 552 с.
37. Догадайло Я. В. Контролінг: Навчальний посібник / Я. В. Догадайло. – Х. : НАДУ, 2011 – 57 с.

38. Шульга Н.П. Управління стратегічним портфелем банку та роль контролінгу в його сервісній підтримці / Шульга Н.П. // Світ фінансів. № 2(3), 2005 – 80-88с.
39. Жердецька Л.В. Теоретико-методичні засади організації процесів фінансового управління в банку / Л. В. Жердецька // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія історія, № 27 (206), 2013 - 59-70 с.
40. Шульга Н.П. Інструменти та методи банківського контролінгу/ Шульга Н.П // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка, Вип.60-61, 2002- с. 87-89.
41. Косован К.С. Трансфертне ценообразование в коммерческом банке / К.С. Косован // Деньги и кредит. – 1999. - №11. – С.28-34.
42. Селезнёва В.Ю. Механизм трансфертного ценообразования в многофилиальном коммерческом банке / В.Ю. Селезнева // Экономический журнал высшей школы экономики. – 2002. - №1. – С. 68-84.
43. Жердецька Л. В. Вплив ринкової концентрації на процеси ціноутворення в банківському секторі України / Жердецька Л.В // Економічний простір. – №20, 2008- 122-130 с.
44. Жердецька Л.В. Обґрунтування методичних засад оцінки достатності власного капіталу для покриття ризиків банківської діяльності /Жердецька Л.В // Наука й економіка. Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету №1(33), 2014- 19-26 с.
45. Monch E. Forecasting the Yield Curve in Data- Rich Environment: A No- Arbitrage Factor-Augmented VAR Approach. 2006. <http://ssrn.com/abstract=676909>

46. Pooter M., Ravazzolo F., Van Dijk D. Predicting the Term Structure of Interest Rates. Incorporating parameter uncertainty, model uncertainty and macroeconomic information. 2007 <http://ssrn.com/abstract=967914>
47. Кизим Н. Моделирование банкротства коммерческих банков / Кизим Н., Благун И., Зинченко В., Чанг Хонг Вен. – Х.: ИНЖЭК, 2003. – 220 с.
48. Kupiec P., Nickerson D. Assessing Systemic Risk Exposure from Banks and GSEs Under Alternative Approaches to Capital Regulation // The Journal of Real Estate Finance and Economics. 2004. Vol. 28.
49. Iršová Z, Havránek T. MEASURING BANK EFFICIENCY: A META-REGRESSION ANALYSIS/ Z. Iršová, T. Havránek // PRAGUE ECONOMIC PAPERS, 4, 2010 – p. 307-328.
50. Berger Allen N. and. Humphrey David B. Measurement and Efficiency Issues in Commercial / Banking Allen N. Berger and David B. Humphrey [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.nber.org/chapters/c7237>
51. Humprey David B. Productivity in Banking and Effects from Deregulation. / David B. Humprey // Economic Review. – 1991. – March/April – 28 p.
52. Athanasoglou P, Georgiou E., Staikouras C. Assessing output and productivity growth in the banking industry / Panayiotis P. Athanasoglou, Evangelia A. Georgiou, Christos C. Staikouras. // Bank of Greece. Working Paper. –2008. – November– 52 p.
53. 3. Xavier F., J. Rochet. Microeconomics of banking / Xavier Freixas and Jean-Charles Rochet. – Massachusetts institute of technology. – 1999. – 332 p.
54. Andreas B., Juergen M. Productivity in banks: myths & truths of the Cost Income Ratio / Andreas Burger, Juergen Moormann // Banks and Bank Systems, Volume 3, Issue 4, 2008 – 10 p.

55. Berger A. and Humphrey D. Measurement and Efficiency Issues in Commercial Banking / Output Measurement in the Service Sectors. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nber.org/books/gril92-1>

56. Доходи та витрати банків України. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

57. 7. Індeksi промислової продукції в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/prom.htm

58. Дані фінансової звітності банків України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=31246184